

1. Inledning

Energiplanen för Gotlands kommun grundas på visionen om att hela Gotland bidrar till det uthålliga samhället och särskilt på kommunens ambitioner och mål för ekologiskt hållbar utveckling, där energianvändningen är en viktig del. Den samverkar med kommunens översiktsplanering, regionalt utvecklingsprogram, *Agenda 21/miljöprogram**, transport- och avfallsplanering. Den nämns också som ett delmål i länsstyrelsens gotländska miljömål. Målet är ett hållbart samhälle med säker, tillräcklig och CO₂-neutral energiförsörjning till år 2025. Visionen är att energianvändningen på Gotland ska ställas om för att bidra till både socialt, ekonomiskt och miljömässigt hållbar utveckling. Klimatstrategin för Gotlands kommun är en del av energiplanen.

Syftet är att det genom kommunens energiplan blir beslutat hur de verksamheter som kommunen råder över ska arbeta för att de övergripande regionala och kommunala målen ska nås, hur ansvaret för olika åtgärder fördelas, hur övergripande energifrågor ska hanteras i kommunen samt hur återrapportering ska genomföras. Uppföljningen ska både visa hur utvecklingen av energianvändningen på hela Gotland bidrar till minskad klimatpåverkan och i vilken takt planens olika målsättningar uppnås. Utvecklingen av energianvändningen kommer att kunna redovisas, en strävan är att också kunna redovisa socioekonomiska effekter av ändrad energianvändning. I kommunens egna verksamheter beslutas också om energi- och miljöåtgärder inom nämndernas olika ansvarsområden. Dessa ska följa klimatstrategin i energiplanen och ligga inom ramen för kommunens *Agenda 21/miljöprogram*.

Energianvändningen i kommunens egna verksamheter redovisas i årliga "gröna nyckeltal". Uppföljningen av energiplan och miljöprogram samordnas för kommunens egna verksamheter i de delar som rör energi och klimatpåverkan.

Enligt 3 § lagen (1977: 439) om kommunal energiplanering ska det i varje kommun finnas en aktuell plan för tillförsel, distribution och användning av energi i kommunen. Kommunernas energiplanering ska med hjälp av berörda företag analysera och ta tillvara samverkansmöjligheter med energiintensiva företag inom kommunens gränser. Enligt tilläggsbeslut från 1991 och 2004 ska energiplanen också innehålla en miljökonsekvensbeskrivning, vars utformning beror på planens inriktning och omfattning.

För det nationella miljömålet God bebyggd miljö har riksdagen till år 2010 satt ett delmål som gäller planeringsunderlag och där flera delar rör energiplanen. Enligt riksdagens mål ska program och strategier antas för hur utbudet av bostäder, arbetsplatser, service och kultur kan utformas, så att bilberoendet minskar och förutsättningarna för miljöanpassade och resurssnåla transporter förbättras. Riksdagens målsättning är också att grön- och vattenområden i tätorter ska bevaras och utvecklas och andelen hårdgjord

* *Agenda 21 för Gotlands kommun från år 1998 revideras under 2007, ny programtitel kan bli aktuell.*

yta inte ökas. Flera av de nationella miljömål som antagits av riksdagen, framför allt målet Begränsad klimatpåverkan, rör energifrågor.

All energianvändning påverkar miljön negativt i något avseende. Planen ska belysa miljöeffekterna av olika system för energiförsörjning. Genom att miljöpåverkan av olika drivmedel, bränslen och sätt att producera el sätts i relation till sin andel av energiförsörjningen på Gotland visas möjligheter till att minska miljöpåverkan av energianvändningen här. Alla tänkbara effekter på hälsa, miljö eller hushållning med naturresurser som orsakas av samhällets energianvändning ryms inte i planens redovisning. Ett urval har skett av dem som tydligast är kopplade till energianvändningen på Gotland. Ett mål är att satsa på energisystem med så liten negativ inverkan på miljön som möjligt. Ett annat mål med energiplanering är bättre ekonomi i kommunen, både i kommunen som region och i kommunens egna verksamheter.

Kommunens klimatstrategi och åtgärder för energiomställning omfattar åtgärder som ska beslutas av kommunstyrelsen, någon av nämnderna eller styrelserna för kommunägda bolag. Flera av de åtgärder som behövs för att nå planens mål är på sådan detaljnivå att genomförandet beslutas av kommunens nämnder, enligt kommungemensamma inriktningsbeslut på strategisk nivå. Det lokala energibolaget GEAB, Gotlands Energi AB, är också en mycket viktig aktör. GEAB ägs till 75 % av Vattenfall och till 25 % av kommunen, så det lokala inflytandet över GEAB är begränsat. Att det privata näringslivet och hushållen får anledning och motivation att ändra sin energianvändning är också avgörande för att planens mål ska nås. Planen beslutar om styrtal för kommunens informationsinsatser till allmänheten och för inriktning på egna verksamheter, kommunal planering och myndighetsutövande samt identifierar inom vilka ansvarsområden olika verksamheter inom kommunen måste agera. Största delen av energianvändningen på Gotland kan kommunen inte påverka direkt.

Energiplanen kan också bli en bra grund för deltagande i olika projekt och partnerskap inom energiområdet för olika verksamheter på Gotland. Informationsinsatser, nätverksarbete och projektverksamhet är kommunala verktyg som kan brukas för att påverka energianvändningen utanför den kommunala beslutssfären i positiv riktning.

BIOGASTANKBIL • FOTO: GUNNAR BRITSE